

Büyük Selçuklu Devleti (1040-1157)

- Büyük Selçuklular, Oğuzların **Üçok kolunun “Kınık” boyundandır.**
- Devlet adını Kınık boyunun başında bulunan **Selçuk Bey’den** almıştır.
- Tuğrul ve Çağrı Beyler Dönemi’nde Gaznelilerle yapılan **1040 Dandanakan Savaşı’ndan sonra Büyük Selçuklu Devleti’nin kuruluşu tamamlanmış,** bağımsız bir devlet haline gelmiştir.
- **Devletin resmi kurucusu Tuğrul Bey’dir.**

Püf dikkat!

İran’da kuruldukları ve devletin yönetici kadrolarının İranlı olmasından dolayı resmi dilleri Farsçadır.

- Çağrı Bey yeni yurt arayışları ve İslamiyet’i yayma düşüncesiyle Anadolu’ya ilk keşif akınlarını yapmıştır (1016 – 1021).

TUĞRUL BEY DÖNEMİ (1040-1063)**Pasinler Savaşı (1048) :**

- Anadolu’ya başlayan Türk akınlarından rahatsız olan **Bizans ile Selçuklular** arasında 1048 Pasinler Savaşı yaşanmış ve Bizans yenilmiştir.
- **Pasinler Savaşı Selçukluların Bizans’a karşı kazandığı ilk büyük zaferdir. Bu savaş, Türklerin Anadolu’da Bizans’la Anadolu için yaptığı ilk savaştır.**

Püf bilgi:

Tuğrul Bey, Abbasi Halifesi’ni Şii baskısından kurtarınca halife tarafından kendisine **“Doğunun ve Batının Sultanı”** ünvanı verilmiştir.

- Abbasi Halifesi’nin Tuğrul Bey’e, “Doğunun ve Batının Sultanı” ünvanı vermesi, **İslam Dünyasında siyasi liderliğin Türklerle geçtiğini gösterir.**
- Siyasi otoritenin Tuğrul Bey’de dini otoritenin de Abbasi halifesinde olması **laik devlet anlayışının uygulandığının göstergesidir.**

ALPARSLAN DÖNEMİ (1063-1071) :

- 1064’te Sultan Alparslan Hristiyanlar için kutsal kabul edilen Anı’yi fethetti.
- Alparslan Dönemi’nde, devletin vezirlik makamına İran (Fars) asıllı **Nizamül Mülk** getirilmiştir.

Püf nokta!

- Bu gelişme, **Selçuklu devlet yönetiminde, İran kökenlilerin zamanla etkilerini artırma yolunu da açmıştır.**

Püf bilgi:

- Nizamülmülk, Bağdat’ta **Nizamiye Medreselerini** açmıştır.
(Bu medrese dünya tarihinin ilk üniversitesi kabul edilir.)

MALAZGİRT SAVAŞI (1071) :

Türkleri Anadolu’dan atmak isteyen **Bizans İmparatorluğu ile Malazgirt Savaşı** yapılmış ve **bu savaş Alparslan önderliğindeki Selçuklular kazanmıştır.**

Malazgirt Savaşı’nın sonuçları ise şunlardır;

- ✓ **Anadolu’nun kapısı Türklerle açıldı.**
- ✓ Türklerin Anadolu’ya yerleşmeye başlamasıyla **Türkiye Tarihi** başladı.
- ✓ Türkleri tek başına yenemeyeceğini anlayan Bizans imparatorluğu Avrupa’dan yardım isteyerek **Haçlı Seferleri’nin başlamasına neden oldu.**
- ✓ İlk defa bir Bizans İmparatoru (*Romen Diyojen*) Müslüman bir sultana esir düştü.
- ✓ **I. Dönem Anadolu Beylikleri** kuruldu.
- ✓ Türklerin batıya ilerleyişi hızlandı.

Püf dikkat!

- Malazgirt Savaşı sırasında Bizans ordusunda bulunan **Peçenekler ve Uzlar** Büyük Selçuklu Devleti tarafına geçerek savaşın kazanılmasında rol oynamışlardır.

- Malazgirt Savaşından sonra Sultan Alparslan; **“Anadolu’da fethedilen topraklar fethedenin malıdır.”** uygulamasını başlattı.

Olumlu Etkisi: Anadolu kısa sürede fethedilerek Türkleşmesi sağlandı ve Müslümanlık yayıldı.

Olumsuz Etkisi: Merkezi otorite zayıflamaya başladı.

MELİKŞAH DÖNEMİ (1072 – 1092) :

- Büyük Selçuklu Devleti **Melikşah Dönemi’nde devlet en parlak dönemini yaşamış ve en geniş sınırlarına ulaşmıştır.**